

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarets Hoved: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1700 Eksempl.
til alle Hjem i Allinge-Sandvig,
Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker

Nr. 480

Fredag den 10. November 1922

10de Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
trykkes i et Antal af mindst 1700 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet eller ved
vore Bud i Allinge, Sandvig, Olsker, Rutsker,
Rø og Klemensker

„Nord-Bornholms Ugeblad“
har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertøring.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
oplæger gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvårlig.

November.

Aa, visnet er for længst
den sidste Rose,
og alle Blomster smaa er lagt i Seng.
Nu vandrer Taagen over Kær
og Mose
og spinder Elverslør i vaade Eng.

Og i mit Hjertes blide Blomsterhave
er foldnet og faldt ned
hvert Rosenblad.
Men Glemselstaagen svæver
over Grave —
den sletter ud al Kærlighed,
alt Had!

Poul Claussen.

Er Bølgemotoren opfundet?

Den danske Ingeniør Alfred Petersen, Aarhus, har faaet Patent paa en Opfindelse, der udnytter Bølgernes Kraft, og af søgkyndige skildres som praktisk brugbar.

Spørgsmaalet om Udnyttelse af Bølgelagets Kraft har i Aarevis beskæftiget Hundreder af Opfindere, men endnu er det ikke lykkedes at konstruere den brugbare Bølgemotor. Imidlertid ser det ud, som om Danmarks Navn ogsaa i dette Tilfælde skal være det førende. Efter hvad „Vestkysten“ erfarer, har nemlig Ingeniør Alfred Petersen, Aarhus søgt at faa Patent paa en Bølgemotor, der efter sagkyndiges Udsagn skal være praktisk brugbar og i hvert Fald betegner det første praktiske Skridt til Opgavens Løsning.

Opfindelsens Enkeltheder er det vanskeligt at komme ind paa. Vi skal nøjes med at anføre, at Ingeniør Petersen udnytter Bølgernes Toppe. Der skabes derved en vis Faldhøjde, hvis Vandmasser udnyttes i en hul Mole, der bygges i en vis Afstand fra Land. I denne Mole drives Vandet ind i forskellige Kamre i forskellige Højder, saaledes at Faldkraften her udnyttes. Ved svag Bølgegang er Kraften svagere og kan kun holde en enkelt Kraftmaskine i Gang, ved stærk Bølgegang udnyttes samtlige til Anlægget knyttede Turbiner.

10,000 H.-K.-Timer.

Noget Anlæg er ikke udført, men efter sagkyndige Ingeniørers Udsagn, vil Opfindelsen kunne udnyttes med

praktisk Resultat. Ved Beregningerne er der taget Hensyn til Middel-hastigheden af Blæsten ved den jydsk Vestkyst, Meteorologisk Instituts Beregninger, og med Udnyttelse af 50 pCt. af af Bølgeenergien vil der kunne udnyttes 100,000 H.-K. Timer aarlig.

Opfindelsens svage Punkt er det, at den afgivne Energimængde ikke er konstant, ganske som ved Vindkraftens Udnyttelse. Energien tænkes derfor med størst Fordel afgivet til et af de allerede eksisterende Fordelingsnet til Udligning af den dyrebare Strøm fra Oliemotor eller Dampanlæg.

Der gøres i Øjeblikket Forsøg paa at skaffe Kapital til Opførelse af et Forsøgsanlæg ved den jydsk Vestkyst.

Paa Fodtur gennem Europa.

Servus fortæller om sine
Dagbogoptegnelser og Minder.
(Kun for Nordbornholms Ugeblad)

Lugano har flere Interessante Kirker og ca. 10,000 Indbyggere, der driver en betydelig Industri og Handel med Silke og Vin, ligesom Byen har en stor Indtægtskilde af de Fremmede, som søger Rekreation der hele Aaret rundt.

Det er den 13. Juli. Efter at have spist til Middag gik vi videre op-efter gennem en herlig Egn og naaede lige at faa et Glimt af Maggi-oresen inden vi ved Solnedgang kom ned i Ticinodalen. Paa en Eng ved Floden slog en Duft af Kløvehø os imøde. Det var en stille, varm Aften, Myggen dansede og oppe fra Bjergene lød dæmpet Klang fra Alpekvægets Klokker. Vi spiste vor medbragte Aftensmad, og da Skyggerne bredte sig over Dalen gravede vi os ind i Stakken og dækkede os til for Myggen, der ideligt summede os om Ørene.

Længe laa jeg og smaablundede, men hørte og følte instinktmæssig, hvorledes to Myg uafsladelig summede frem og tilbage. Endelig slumrede jeg ind. Drømme førte mig tilbage til Selnens hellige Kilder; jeg hørte denne sagte ejendommelige Rislen fra tusinde Kilders Dyb.

„Servus! vi drukner! — Hjælp!“

— Det var som frigjorde jeg mig fra en knugende Byrde, der vilde kvæle mig. Med et Tag flængede jeg Soveposen og stak Armen ned i — Vand! — Slog forvirret Øjenene op, men kunde intet se. Et tungt og trykkende Mørke hang som et Tæppe over mig og alt var saa forunderligt stille — kun denne sagte og mystiske Rislen. —

Et vildt Skrig, en ynkelig Klynken: „Servus! —“

„Kravl op i Stakken og hold dig fast, Bubbi. Jeg kommer —“

Et mægtigt Lyn skar gennem den begsorte Nat, et øredøvende Brag. Saa brast Tæppet og et Skybrud væltede ned. Men det korte Glimt havde været nok til vise mig Billedet af en stor spejlblank Sø, hvori et Par Høstakke ragede op.

Der maa have været Uvejr længere oppe i Dalen, Floden har i Nattens Løb gennembrudt Dæmningen, og nu var Uvejret samtidig over os i al sin frygtelige Vælde. Det gjaldt Livet. Men hvor var Redningen, hvor var den rigtige Vej gennem Mørke og Vand.

Jeg maalte Dybden; der var endnu næppe mere end en Fod Vand. Saa ragede jeg efter mine Støvler og trak dem paa. Et nyt Kæmpelyn og jeg saa tydeligt Bjergets mørke Rids, enkelte Træer og Telefonpæle. Jeg mærkede mig Retningen, trak min drivvaade Jakke paa, fandt Stok og Ransel og følte mig frem og hen til Bubbi.

Styrtregnen var ved at bringe os fra Sans og Samling. Himmel og Jord stod i et Rog. Saa greb jeg Bubbis Haand og med Stokken følede for mig vadede vi gennem den vandfyldte Eng og op til Landevejen, der i korte Glimt viste sig for os hvergang et nyt Lyn med efterfulgt Tordenbrag raslede hen over vore syndige Hoveder.

Hvorlænge vi saaledes stavrede frem i Mørke og Styrtregn, ved jeg ikke. Hver Gang et Zikzaklyn flammede op, saa vi tydeligt Landevejen for os, og Øjet bevarede dette Indtryk til et nyt Lyn alter angav Retningen. Selv om vi mente at holde os midt paa Kørebanen og tydeligt mente at se Vejen for os, endte det dog med at vi flere Gange gik i Grøften i Vand til Livet. Et Sted standsede vi ved et Kapel og vilde søge Ly der. Et Lyn flammede op og belyste den hellige Jomfru med Jesubarnet. Medens Bubbi knælede ned og i Ekstase mumlede Bønner og anraabte Guds Moder om Frelse, rev jeg i Jerngitteret for at komme ind. Forgæves. — Saa slæbte jeg Bubbi med videre til en Ladebygning paa en Mark. Heller ikke her kunde vi komme ind og i Læ. — Atter tilbage til Væjen og fremad. Vi gik som i en Krydsild af Lyn og undrede os over endnu at være levende.

Der skinner et svagt rødt Lys forude. Det er fra et Hus, hvor Beboerne er oppe. Gudskelov, endelig Mennesker! — Vi gaar om til Gavlen for at finde Døren. Ser, at der staar en Stige op til Udhusets Høloft. Jeg støtter Bubbi, medens han kravler derop, følger selv efter. Den lune, søde Duft af Hø slaar os imøde. De drivvaade Klæder faar vi af os og vredet det meste Vand af. Jeg leder i Rygsækken og finder Baderagterne og en Skjorte, det eneste tørre, vi kan trække paa. Saa gravede vi os ned i Høet — en behagelig tør Varme — og medens Uvejret rasede videre, faldt vi dødtrette i Søvn.

Solen stod højt da jeg næste Morgen vaagnede ved at en Mand kom op ad Stigen, kiggede ind og atter listede ned. Jeg stod op og undersøgte vort endnu vaade Tøj. Det var tilføjet af Smuds. Mine Støvler ligeledes. Bubbi havde ikke kunnet finde sine Støvler, men havde foruden sine egne, haft et Par Reservestøvler af mine trukket udenpaa. Begge Par var fuldstændig udslidt og fyldt med Vejens Grus og Ler. Jeg studsede ved at se hans Skjorte; det var en Chemise med Blonde. Saa pakkede jeg alt undtagen Benklæder og Jakke i en Byll, kaldte paa Bubbi, og i Baderagt iført vort snavsede og klamme Ydertøj, Bubbi med bare Ben, listede vi ned ad Stigen og ned mod Floden. Overalt stod der Vand i Grøfter og Grave, de eneste Minder om Nattens Rædsler. Paa en afsides Plet bag nogle Træer ved en vandfyldt Grøft fik vi det værste Snavs vasket af os og Solen tørrede hurtigt vort Tøj.

Det var i Udkanten af Bellinzona. Saa snart mit Tøj var nogenlunde tørt gik jeg ind til Byen for at gøre Indkøb, thi vi var dygtig sultne. — Et Par lette Turistsko og nye Strømper havde jeg med tilbage til Bubbi, der hvilede ud efter Nattens Anstrengelser.

Vi holdt Maaltid, eftersaa endnu engang vore Klæder, vaskede og soledede os, medens vi talte om Nattens Hændelser. Bubbi var bleven mindre sky og mere meddelsom. — Jeg bemærkede en lille Rosenkrans om hans Hals. — Hvor har du faaet den fra?

„Af min Moder!“ — Han tog den af og viste mig den.

„Der er 80 Kugler“, føjede han belørende til, „63 Ave Marie, 7 Fadervor, en stor til Trosbekendelsen, og saa Korset.“

— Beder du alle de Bønner?
„Nej, men Moder siger, at den virker som Amulet og beskytter mig for Farer.“

— Saa kan jeg jo takke dig for, at vi slap saa heldigt fra det i Nat. Madonna bønhørte dig, da du laa paa Knæ foran Alteret.

„Du tror det ikke, Servus, du er en Kætter! — Men jeg har følt det mange Gange. at den hellige Jomfru har hjulpet. Som i Eks. da jeg slog Æbler ned og knuste den store Verandarude. Far er saa streng, og jeg gemte mig i Lysthuset og bad Maria om Beskyttelse. Der fandt de mig, og jeg slap for Skænd. — Men vor Pige led af ulykkelig Kærlighed til en Slagter og vidste ingen Raad. Saa gik hun til Vallfartskirken, købte et Vokshjerte, ridsede deres Navne i og hængte det op foran Maria Trost. Hun bad ret inderligt, og — nu er de gifte og meget lykkelige. — Den hellige Jomfru hjælper altid naar man beder ret inderligt. Oppe i Kirken har de en stor Bog, hvor alle hendes Under er opskrevet gennem Aarhundreder. Maria hjælper for alt, hjælper alle.“

Ugespejlet.

I Irland har der dannet sig en ny Republikansk Regering med de Valera, der igen er traadt i Forgrunden, som Præsident.

I England hersker der nogen Usikkerhed m. H. t. Udfaldet af Valgene, idet det ikke er sikkert, at Bonar Law kan faa tilstrækkelig Flertal; han har foreløbig forsøgt en Tilnærmelse for Samarbejde med Lloyd George. Iøvrigt er Bonar Law mere tilbøjelig til at anerkende de franske Synspunkter overfor Tyskland end sin Forgænger, og har udtalt, at der er vist Tyskland for megen Imødekommenhed; saa den tyske Frygt ved Regeringsskiftet i England har vist sig fuldt ud berettiget.

Erstatningskommissionen forhandler i disse Dage i Berlin om en ny Erstatningsplan; men en saadan vil kun faa Værdi praktisk set, dersom Valutaforholdene i Tyskland kommer i fast Leje.

Der har været Arbejderuroigheder og Strejketrudsler flere Steder i Tyskland.

Washingtontraktaten ang. Flaadestyrkeforholdene skal nu godkendes af den franske Regering; det er dog ikke givet, at dette gaar glat igennem, navnlig da England og Amerika ikke er særlig ivrige efter at opfylde Traktaten i Praxis.

Der er udsendt Indbydelse til en Orientkonference ang. Freden med Tyrkerne. Indbydelsen er ogsaa sendt til Sovjet, der ikke længere er saa gode Venner med Tyrkerne, efter at de har sluttet Fred med England.

I Italien er Forholdene temmelig forvirrede; det i Virkeligheden yderst reaktionære Fascistparti spiller op til Borgerkrig; foreløbig har Kongen dog bedt deres Fører Mussolini om at danne Regering, da de andre Partier har nægtet dette og der ikke kan dannes Regering uden Fascisterne. Man kan for saa vidt ikke tale om dem som et politisk Parti af de kendte Retninger, da Føreren er en tidligere ivrig Socialdemokrat, da de foruden de reaktionære, har flere meget liberale Ting paa deres Program, og da de vender sig baade mod Parlamentarismen og mod Arbejderne, bl. a. med Forslag om, at det ved Lov forbydes Arbejdere, der virker i det Offentliges Tjeneste, at strejke.

Fascisterne maa i Virkeligheden betragtes som et rent nationalistisk Parti.

Sverige har opfordret til Ophævelse af Pastvangen mellem de skandinaviske Lande.

Fløgmatisk.

Man vækkede en Nat en Mand med den Besked, at hans Landsted, der ikke var assureret, var brændt ned.

„Hvor vil jeg blive ked af det i Morgen, naar jeg vaagner,“ lod Svaret, idet Manden vendte sig om paa den anden Side for at sove videre.

Betænksomt.

I Midten af det forrige Aarhundrede fandtes der ved Landevejen til Colchester i England en Fodsti, der førte hurtigere til Byen. Ved Stien stod en Plakat med følgende Paaskrift: „Denne Sti fører til Colchester, men de, der ikke kan løse, gør bedre i at følge Landevejen.“

Indtryk fra Orienten.

(Eftertryk forbydes)

Jeg har set Folkevrimmel i mange Storbyer; men Mage til Vrimmel, som den i Konstantinopel, mindes jeg ikke at have set; til lige er Pladsen for snæver til den enorme Trafik. Her findes ikke nogen Regel om at holde til højre eller til venstre, der masses bare frem, hvor der er Plads. Det gælder for Gadehandleren om at komme først, at faa solgt førend en anden. Avisvælgeren staar ikke som paabudt paa Kørebanen, han er inde paa Fortovet og næsten stikker Avisen i Lommen paa mig, ligegyldigt, om jeg vil have den eller ikke, men — Ih, hvor han blev forskrækket, og hans andre barbede Kolleger med ham. — Tju, tju, tju, i hurtig Rækkefølge er Flodhestepisken suset ned over hans Rygstykker, og med et Rejsehop er han ude paa Gaden. De har alle sammen i forbavsende kort Tid faaet et Par over Nakken; det er det britiske Ordenspolitiet, der er i Virksomhed.

Patroljen bestaar af fire Mand, en Officer, en Sergent og en Menig samt en noget tyrkisk udseende Politiofficer, der aabenbart fungerer som Tolk. Det varer ikke mange Minutter før alt er paa sin Plads; men til Trods for denne noget ubehagelige Maade at blive mindet om Ordensreglementet paa, er alt en halv Time efter samme Kaos, som før Patroljens Ankomst. Avismændene kan endda unddrage sig de fleste af Kløene, men værre er det for d'Herrer Detailhandlere, der har lejret sig behageligt langs Husmuren. — Patroljen kommer, og de smaa Børde og Opsatser væltes, Appelsiner, Kringle, Manderiner, tørrede Figen, Skoereme, Legetøj og et rigt holdigt Udvalg af klæbrige, søde Kager triller mellem hverandre, men hver isæt griber med Lynets Hastighed, hvad han har tabt, selv om det medfører en ekstra en over Nakken; det svier i Øjeblikket, men den næste Dag gentager Scenen sig.

Pludselig bliver der endnu mere Bevægelse i Folkemassen, jeg bliver trykket op mod Husmuren og ser herfra et Par Vogne, der tildrager sig den almindelige Opmærksomhed; forresten en Vogn med udklædte Musikanter, der paa den mest frygtelige Maade trakterer deres Instrumenter; en Slags Sækkepibe, en Fløjte, en Klarinet og en Tromme; de vifter samtidig med Arme og Ben til den beundrende Folkemængde. Bagefter kommer et Brudepar — det er et Bryllup. Hun er tilhyllet, han, der er klædt i Jakkesæt og med Fæz paa Hovedet, ser straalende glad ud; men foruden dette Midtpunkt for Højtideligheden, findes hele Familien samlet i Vognen. Et Par smaa Rollinger kravler i Bunden af Vognen, to ret velvoksne Personer sidder næsten paa Skedet af hindanden oppe paa Bukken, og et Par tilhyllede Kvinder dukker sig for Mængdens ransagende Blikke; de er sikkert ikke ret kønne, for Sløret er tæt og uigennemtrængeligt. — I et Nu er Optøget sluttet af Vrimlen, og jeg begiver mig videre paa Vej til Bazaren. — Jeg arbejder mig op ad de stejle Gader og kommer til Forløberne for den egentlige Bazar, de med Boder opfyldte Gader.

Boderne ligger midt i Gaden, saa der dannes en snæver Passage paa hver Side. Her findes alt mellem Himmel og Jord, men mest Manufakturvarer; og det er ganske interessant at se, hvor mange tyske Varer, der her findes stablet op, medens Resten af Verden ikke i Aaringer har set disse Varer. Paa hver Side af Boderne har mere velstaaende Købmand deres Huse og Butiker.

Indgangen til Bazaren er gennem Hundredevis gamle Port-hvælvinger. Alt ligger i Halvmørke, Lyset trænger sparsomt gennem de meget smaa Vinduer i Hvælvingerne. — Der er et sum-mende Liv her, og stadig ser man alle Verdens Folkslag samlede paa faa Kvadratmeter. Boderne herinde er meget smaa og snævre og er stoppede fulde af Varer af enhver Art og fra ethvert Sted; det er dog for det meste anden og tredje Klasse Stof, de har. Jeg kom knap indenfor førend jeg blev omringet af ivrige Købmænd,

der straks begyndte Tiltalen paa to tre forskellige Sprog, for det meste Fransk eller Engelsk.

Jeg prøver at ignorere disse Burre, men det lader sig ikke gøre. »Kom og se, min Butik, det er det billigste, det er det bedste, kom bare og se den.« — »De skal ikke købe noget, det er mig kun en Glæde, at vise mine smukke Ting frem.« — »Kom hen til mig, jeg ved godt, hvad De skal have, jeg har Silke-Kimonoer til Deres Kone eller Forlovede, jeg har Silkesko. Ah! hun vil blive saa glad.« — »Nej, nej, min Forretning er den bedste, jeg er ikke rig, som de andre, jeg er en fattig Mand, jeg sælger saa billigt, saa billigt.« — »Se blot, se mine Diamanter, der funkler som Nattens Stjerner, der er saa skønne som Solskær i en gulloklet Kvindes Haar.« — Jeg staar og tænker paa vore hjemlige Butiker. — Ekspedition 1918—20; her gaar det villigere; men for meget og for lidt osv. —

Jeg har skubbet Plageaenderne tilside og fortsætter, kun fulgt af tre fire Stykker, som ikke forlader mig, hele den Tid, jeg tilbringer i Bazaren. Det er ikke Tyrkere alene, der handler her; det ser man bedst af de forskellige Søndage. Tyrkerne fejrer Fredagen, Jøderne Lørdagen, Grækerne og Armerne Søndagen; der er aldrig helt lukket eller helt aabent her; altid er der en eller anden Helligdag; hvad der jo heller ikke er saa løjligt, da Kalenderen her viser fire forskellige Tidsberegninger: muhammedansk, jødisk, øst-evropæisk og vor egen. —

A. Severin.

Om at holde Guldfisk.

Guldfisken, der stammer fra Kina og Japan, kan man holde baade indendørs og ude i sin Have i en Dam eller lignende, hvis den har rindende Vand.

Indendørs for man saa vidt muligt undgaa de almindelig brugte runde Glasbeholdere, idet de dels giver for lidt Plads for Dyrene, dels er upraktiske af Hensyn til Tilførsel af frisk Vand. Har man aligevel Guldfiskene i en saadan Beholder, maa man have et Net til at fiske dem op med, naar man sætter dem over i en anden Beholder, medens Vandet skiftes, da Dyrene daarlige taaler, at blive taget op med Haanden.

Det bedste er et Akvarium, hvor man kan tappe Vandet ud forinden og fylde frisk Vand paa; om Sommeren maa Vandet skiftes hver Dag, saa vidt muligt bør det være Brøndvand, da dette indeholder meget Næringsstof for Dyrene. Akvariet bør ikke fyldes mere end to Trediedel med Vand, da Guldfiskene ellers let kan springe over Kanten. Har man Katte i Huset, maa man paase, at Akvariet omtrent er dækket af en svær Glasplade foroven.

Guldfisk behøver ikke megen Næring; man kan give dem lidt Brøddrummer, eventuelt lidt tørrøt eller pulveriseret Æggeblomme; men ikke for meget, bliver de overernærede, dør de hurtigt.

I Bunden af Akvariet bør man lægge nogle rene Kieselsten; men de skal skiftes hver 14. Dag, eller de gamle skal i alt Fald renses lige saa ofte. Mere end tre Fisk bør man ikke holde i Glas, i hvilke man i alle Tilfælde ikke kan vente, at Dyrene lever mere end højst ca. 2 Aar.

Bedst er det at holde dem i et Vandhul, hvor der ikke er stille-staaende Vand; er Jorden omkring dette tørveholdig, behøver man ikke at fodre Dyrene, ellers kan man give dem lidt Brøddrummer. Vandet maa ikke gerne ligge helt bart for Solstraalerne, der maa helst være lidt Skygge. Om Vinteren tager de ikke Næring til sig paa et saadant Sted; her maa man paase, at Vandet ikke fryser helt til, ved f. Eks. at dække et Hjørne af Vandhullet med Brædder og Straa, saaledes at der bliver Lufttilførsel igennem dette Dække.

Hvis den samme Person stadig fodrer Guldfiskene, vil de efterhaanden kende Vedkommendes Stemme. I Kina har Damerne smaa Fløjter, hvormed de kalder Fiskene til Fodring.

Praktisk.

Bøllefrø.

— 0 —

Det er med blandede Følelser man ser Hærværk udføres saavel paa Kommunens som paa privat Ejendom.

Hr. Fabrikant Cohn, København, der opholder sig en Del af Sommeren paa sin Ejendom, Villa „Havkatten“ Næs, og som desuden har ladet opføre 2 Villaver ved Grøn-nedal, hvorved der blev Arbejde og Omsætning for flere af Kommunens Beboere, og som betaler Skat til Kommunen, fordi, udtaler Hr. Cohn: „Der hvor man nyder Sommerglæden i meget smukke Naturomgivelser, føler man en særlig Trang til at yde sin Part af Kommunens Udgifter.“

Men hvorledes behandles saa Hr. Cohns Ejendomme under hans Fraværelse? Gaa ud og se de ituslaaede Ruder, og kendes der noget til det Bøllefrø, der har udøvet Hærværket, saa vær Ejer og Politi behjælpelig med en forsvarlig Afklapsning.

Der findes Ejendomme i Byen, hvor man ikke alene har nøjedes med at slaa Ruderne ind, men ogsaa knækket Sprossen.

Mellem Allinge og Sandvig kan man se en Lygtepæl, hvis Glas bærer Mærker af 3 Stenkast, og det er ikke første Gang dette er sket.

At en Del Sten langs Anlægets Gærde er nedrullet, at gamle Kan-der og Spande er kastet ind i Anlægget foruden andet Griseri, er ingen Prydelse for Allinge-Sandvig Kommune. —

Forhaabentlig lykkes det snart at faa fat i Gerningsmændene, og at der er til disse i god Mening bør ikke betvivles.

x

Menighedsrådsvalget.

I Anledning af det forestaaende Valg til Menighedsraadet opfordrer Kirkeligt Centrum Meningsfæller til at møde paa Allinge Raadhus paa Mandag for at vælge et Udvalg til Forhandling om Kandidatliste. Da det har sin store Betydning at Menighedsraadet faar en Sammensætning, der er i Overensstemmelse med Befolkningens Ønsker, henviser vi til omst. Annonce.

Biografen

har paa Søndag to udmærkede Film paa sit Repertoire, nemlig Stock-holms fornemste Seværdighed, Skansens Dyrepark, og en 5 Akts Film, der viser, hvorledes man bliver en Mand — i Amerika!

Gudstjeneste og Møder

Søndag den 12. November
Allinge Kirke Kl. 10. Skrtm. 9,30.
Olsker Kirke Kl. 2

All-Sandvig Atholdsforenings

Syforenings Bortsalg
Sofapude rød Seddel Nr. 30
Løber grøn — Nr. 12
Lysedug, Sofasløjle hvid Nr. 4

Pr. dansk Flormel.

Bedste amerikansk Flormel,
Sigtemel.
anbefales til nedsatte Priser.

J. B. Larsen.

Skotøj modtages

til Reparation. — Gode Materialer.
— Billige Priser. —
H. Truelsen, Nørregade, Allinge

Klipfisk.

Fin hvid, letsaltet 50 Øre pr. 1/2 kg.
Fineste afnakket Klipfisk
J. B. Larsen

Menighedsrådsvalget i Allinge-Sandvig.

De Menighedsrådsvalgere i Allinge-Sandvig, der slutter sig til kirkeligt Centrum eller grundtvigsk Retning, indbydes til et Møde paa Allinge Raadhus Mandagen den 13. November Kl. 7 1/2 for at foretage Kandidatopstilling og vælge et Udvalg til at deltage i Forhandling om en eventuel Fællesliste.

En engelsk Terrier.

Rottehund, er til Salg
Vognmand Jacobsen.
Tlf. Allinge 19.

Matjes Sild i Stykkevis

Stor delicat Fedesild.
Rollemops i Stykkevis.
Anchovis i løs Vægt.
do. i Daaser.

Gaffelbidder.
Benfri Sild, Røget Fedesild i Tomat
Kogt fersk Laks i Daaser.
Røget Laks i Daaser.
Billigste Priser.

J. B. Larsen.

Ægte bornholmsk Bihonning.

Ren udenlandsk Bihonning,
225 Øre med Glas.

J. B. Larsen.

Olsker

Fredagen den 24. November d. A. afholdes Menighedsrådsvalg i Olsker Forsamlingshus fra Kl. 10 - 12 Formd. og fra Kl. 5 - 7 Eftm., samt i Tein Skole til samme Tid.

Kandidatliste maa være indleverede til K. A. Mogensen, Rovang inden Lørdag den 18. Novbr. Kl. 8 Aften.

P. B. V.
K. A. Mogensen.

Olsker.

Tirsdag den 14. Novbr. Efterm. Kl. 5 afholdes Møde i Olsker Forsamlingshus til Forhandling om Kandidatliste til Menighedsrådsvalget, hvortil alle i Menighedsråds-kredsens Vælgere indbydes.

Valgbestyrelsen.

Til Salg.

paa Grund af Pensionatets fuldstændige Opløsning: Lamper, forsk. Størrelse og Udførelse
Spisestel kompl. til 12 Personer.
Knive, Gaffer, Skeer.
Adsk. Genstande i Porcelæn, Glas.
Samt mange andre Husholdningsgenstande.
Træffes Kl. 10-12 Fm. og fra Kl. 6 Em.
Kaptejn Hahn Allinge.

Brænde er til Salg paa

Pellegaard Rutsker, Tlf. Ruts 65.

Vi fandt et graat

Dækken

paa Landevejen i Sommers, der kan afhentes hos
Skomagere A Pihl,
ved Rø Brugforening.

Tæt Vinduerne med Stormvoks,

faas hos
J. B. Larsen, Allinge.

Kogearter

letkogends gule Ærter. Ny Høst.
Linsler.
Flækkearter. Brune Bønner, anbefales til billigste Priser.

J. B. Larsen.

Rø Kontrollforening.

Ordinær Generalforsamling afh. Rø Atholdshotel, Mandag d. 13. November Kl. 6 1/2.

Regnskabet fremlægges.
Valg af Bestyrelsesmedlemmer.
Eventuelt.
Aksel Jensen.

Bestilling paa Tærskning

modtages.

Allinge-Sandvig
Motor-Tærskværk.
Hillebrandt Lind eller Tlf. Sandvig 3.

Dametasker.

samt Herre- og Dameportemonæer, Visitmapper og Seddelbøger, alt i prima Skind og Priserne meget billige.

Sandvig Boghandel
E. Abrahamsen, Tlf. 55.

Vi anbefaler

vore Kunder at se vort store Lager af kulørte Kjøletøjer i moderne Farver og Mønstre til meget billige Priser.

Fløjl i flere Farver fra 2,50.

Nordlandets Handelshus.

Fersk Medisterpølse og Sylte.
Bedste Kvaliteter.
Friske Varer hver Torsdag.

Bayerske Pølser og Knækpølser

Prima røget Flæsk, sin Leverpostej anbefales til billigste Dagspris.
Allinge J. B. Larsen.
Tlf. 12.

Islandsk Lammekød

fineste Kvalitet, Dyrlægekontrolleret, er hjemkommen og anbefales til en meget billig Pris.

J. B. Larsen.

Vi har et større Parti

ekstrafin Rismel,
som sælges a 26 Øre pr. Halvkilo

Nordlandets Handelshus.

Overretssagfører

Bojesen Kofoed, Rønne
St. Hortensgade 17.
Inkassation, Dokumentskrivning m. m.
Træffes i Hasle Onsdag Formd.

Olsker.

Nu kommer Høstfesten!

Søndag den 12. November Kl. 7 pr. afholder
Olsker Husmandsforening stor Høstfest i Forsamlingshuset.
Der bydes paa meget gemytlig Underholdning.
De lokale Foreninger med Familie indbydes.

Bestyrelsen.

Biografen.

Søndag den 12. Novbr. Kl. 7 1/2

Skansens Dyrepark.
Svenske Naturbilleder.

Bliv en Mand.

Amk. Filmsskuespil i 5 Akter.
I Hovedrollerne Harold Lobhwood og May Allison.

Bemærk, der begyndes Kl. 7,30

Rammelister

er hjemkommet og sælges til betydelig nedsatte Priser..

Billeder indrammes.

Sandvig Boghandel.
E. Abrahamsen, Tlf. 55.

Sort blød Hat

(Velour) med mit Firmastempel i Svederemmen er formodentlig ved en Fejltagelse borttaget fra Hotel Allinges Restauration i Søndags. Bedes tilbageleveret Ejeren.

Gornitzka, Allinge.

MAGASIN DU NORD

Dame- og Børneovertøj
i største Udvalg.

For Vinteren er nu hjemkommet de sidste Nyheder af saavel moderne kulørte Eskimo- og Velourfrakker med og uden Skindbesætning som Plysckaaber, Kostumer, Ulstre, sorte Klædes- og Eskimo-kaaber, Børnefrakker i alle Størrelser, flere Farver og Faconer, og Udvalget er nu saa stort, at ethvert ønskeligt Prislæg kan findes.

Et Parti marineblaa **Spadseredragter** til unge Piger, 14-16 Aar, udsælges for 17 Kr.

Magasin du Nord, Allinge
ved Victor Planck.

BORNA er bedst og billigst

Waldemar Jørgensens
Manufakturforretning ved Havnen
anbefaler nye hjemkomne Varer:

Et pænt og godt Udvalg i sorte og kulørte **Kjoletojer** fra det billigste Uldtøj, deraf en god Kvalitet fra 2 Kr. og opæfter. Til **Kaaber** og **Frakker** anbefales Plyds, Astrakan, Eskimo, Velour og flere forskellige Konfektionsstoffer til sidste billige Priser. **Besætningsstoffer** fører jeg i stort Udvalg paa Grund af egen Systue. Jeg leverer fine hjemmestyede **Dameskjoler** fra 20 Kr. **Kaaber** og **Frakker** fra 25 Kr.

Køb Stof og lad det sy paa min Systue, — det betaler sig i Længden. For godt Snit og god Pasning garanteres, da jeg har dygtige Syersker, saa proper Syning kun udføres.

Endvidere anbefales mine bekendte gode **Hvidevarer** og **Floneller** til billigste Priser, saa i disse pengeknappe Tider betaler det sig at faa noget godt og solidt, der holder i Længden.

NB. Paa min Systue syes kun Stof fra egen Forretning.
Tlf. Allinge 92.

Største Udvalg i Trikotage.

Deres Trikotage af Undertøj og Garn køber De selvfølgelig billigst og bedst hos mig, da vi selv fabrikere saa meget som muligt. Kulørte **Golftrøjer** og Veste med og uden Ærmer samt danske Lama-Sjalere i pænt Udvalg. Stort Lager af **Uldtæpper**, Hestedækket og Plaid fra 5,75.

Ligeledes et righoldigt Udvalg i hel- og halvuldne **Kjole- og Kaabestoffer** i prima Kvaliteter og pæne Mønstre. Lager af **Pigefrakker**.

Vi fører alt hvad der hører til en velassorteret Manufakturhandel til de billigste Priser. Det har og skal altid være mit Formaal ved reel Behandling at vinde mine Kunders Tilfredshed.

Jens Hansen.

Vine, Rom, Cognac,

Ekstra god Portvin fra 250 Ø. Fl.
Rigtig god Rødvin til 2,25-2,30-2,50
Extra prima do. til 3,00-3,50
Allerfineste Bordeaux og Bourgogne Rødvin 4,00-4,50 Ø. Fl.
Extrafin Sherry til Madbrug 3,00
Fin lagret Madaira 3,50-4,50-5,50
Ren hvid Oporto Sygevin 4,50-5,50
Finlagret Sauterne 4,50-5,50
God Rom paa hele og halve Fl. til smaa Priser.
Diverse Likører og Caloric billigst.
Righoldigt Lager i hel og halv Fl.

J. B. Varsen.

Se her!

Allinge nye Modehandel.
Største Udvalg i fiske Dame- og Børnehatte. Huer, og haandsyede Hatte i Fløjl og Pannet, samt Filt- og Regnevjrsbatte.

Omsyninger foretages.

Alt til billigste Priser.

Math. Larsen.

Ejendommen ved Siden af Uldhandler Jens Hansen.

— Vi har nogle Stk. sribede og tærnede danske

Floneller

til Kjoler og Bluser.

Fabrikanten indestaar for alle Farver, idet Flonellerne ikke er trykkede, men vævede.

Pris Kr. 1,54 pr. m.

Chr. Olsen, Messen, Allinge.
Tlf. 100.

Prima 150 cm

engelske Klædevarer

til Herredragter, Kamgarn og Uld. Salgspris Kr. 7,95 pr. m.

Chr. Olsen, Messen, Allinge.
Tlf. 100.

Arbejdsskjorter.

Komplet Udvalg i alle Størrelser og mange Mønstre. Lageret modtaget i denne Uge, derfor de sidste billigste Priser.

Chr. Olsen, Messen, Allinge.
Telefon 100.

Bomuldslerred fra 77 Øre m
Dowias 72 —
Bomuldstøj 95 —
Hvide Gardinløjer fra 25 —

CHR. OLSEN

MESSEN, Allinge.

Telefon 100.

Arbejdsbenklæder,

Molskinds-, Hvergarms-, Bomulds-, alle Størrelser.

Chr. Olsen, Messen, Allinge.
Telefon 100.

Alle ovennævnte Varer faas i samme Kvalitet og til samme Pris hos **E. Abrahamsen,** Sandvig.

Færdigsyede Habitter

køber De altid med størst Fordel hos os, da vi har et stort Lager af ganske nye Varer til yderst billige Priser.

Nordlandets Handelshus.

Twistlærred 70 cm. 70 Øre
do. svær 80 cm. 100 -
Sværtkipret 80 cm. 150 -

Nordlandets Handelshus.

Avertør i Nordbørnholms Ugeblad!

Metervarer.

købes til enhver Tid med Fordel hos os. Vi har et stort vel-sorteret Lager bestaaende af saavel „Magasin du Nord“ eget landskendte prima Fabrikat, som af de bedste udenlandske, og vore Priser er som bekendt altid billigste Dagspriser.

Fordelagtigt Tilbud.

Fil Lagener.

Hellinned Hørlærred	140 cm. bredt	pr. m.	4,35
Bleget Twistlærred	125 " "	fra " "	2,25
Ubleget do.	125 " "	" "	1,90
Dowias smuk Kvalitet	125 " "	" "	2,15

Fil Skjorter og Damelinned.

Ubleget Twistlærred	65 cm. bredt	pr. m.	0,68
do. god Kvalitet	" " "	" "	0,95
do. kipret do.	70 " "	extra god " "	0,98
Skjorteflonel	" " "	" "	1,20
Dowias udmærket Kvalitet	" " "	" "	0,98
Medium, udvasket	73 " "	" "	0,95

Haandklædedrejler.

Ubleget sribet god Kvalitet	pr. m.	0,78
Bleget	" "	1,10
Smukt blomstermønstret god Kvalitet	" "	1,35

Ensfarvede- og mønstrede Bomuldsfloneller.

rosa — lyseblaa — hvid — graa	70 cm. bredt	pr. m.	1,25
extra prima Kvalitet	" "	fra pr. m.	1,25
mønstrede til Kjoler og Bluser	" "	" "	1,25

Bomuldstøjer.

stort Mønsterudvalg.

Lysere Mønstre	fra pr. m.	1,00
meget mørke do.	" "	1,20

Et Parti Fernbanefløjl 65 cm. bredt,

rødbrunt, mellemblaat og hvidt.
udsælges for pr. m. 2,25

hvide og kulørte Sardintøjer

haves i mange Mønstre og Kvaliteter.

Hvide	fra pr. m.	0,55
Kulørte	" "	0,95

Alt i Sengeudstyr kaves.

Prima solægte og fjertætte Satiner. 70 — 130 — 140 cm. brede.

Prima sribede Bolstre i mange Dess. 70 — 105 cm. brede.

Nye, prima damprensede Fjer 1,63 — 2,25 — 3,50 pr. Halvkilo.

Hessiansmadrasser med Fodstykke og Skraapude pr. Sæt 14,40

Spiralmadrasser fra 12,00.

Dyner stoppes og syes gratis.

— Den bedste Vare — Det største Udvalg — Den billigste Pris. —

Magasin du Nord's Udsalg

Tlf. 5. ved Victor Planck Allinge. Tlf. 5.

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Damer, se her!

Ved Køb af Stof til **Kjoler og Overtøj** i min Forretning kan De, om ønskes, faa det gratis tilklippet og passet. Ligeledes ved Køb af Tøj til Dyner og Dækketøj syes og sømmes det gratis.

Waldemar Førgensen.

CLOËTTA

Fineste dansk Fabrikat
i ½ Kg Pakker.

Vi har Eneforhandling
af det ægte
ZEPHYR REFORM KRAVETØJ
Spar Penge — Spar Vask.
Bemærk Varemærket.

Nordlandets Handelshus.

BORNA giver lækkert Smørrebrød.

Arbejdstøj og Underbeklædning

køber De altid bedst og billigst hos mig, naar De vil have noget, der er godt. Jeg har det største Lager til de billigste Priser. Eneudsalg af amerikansk Arbejdstøj og Overalls, det bedste, der findes til 8 Kr. pr. Stk. Drengedragter føres paa Lager i alle Størr. og Kvaliteter.

Jens Hansen.

BORNA er god!

Alle Mennesker,

som har set, hvorledes

Bornholms Vegetabil Margarine,

fremstilles, behandles og opbevares, vil ganske uvilkaarligt forlange dette højfine Produkt til sine Maaltider. - - Alle Forretninger i Allinge-Sandvig sælger

Bornholms Vegetabil Margarine.

Vort Arbejdstøj

er det stærkeste til Prisen!

Gode Buchskindsbenklæder	Kr. 6,50.
Stærke Maskinbenklæder	- 6,50.
Amerikanske Molskindsbenklæder	- 12,00.
Stribede Buchskindsbenklæder	- 12,00.

Vi har Eneforhandling paa de originale "Pioneer"-Overalls fra Amerika, der er dobbelt saa stærke og ikke dyrere end de norske Efterligninger.

Nordlandets Handelshus.

CLOËTTA

ALBA

Spise - Chocolader

Før og nu.

Særlige Forhold har vist sig paa vort Erhvervsomraade, saa beklægelige, at mange kalder det en Ydmygelse for Landet og mener, at det betegner en Nedgang i den almindelige Moral. Med Hensyn til dette sidste, maa vi dog erindre, at det ikke kan ventes anderledes, end at meget galt maa komme frem, naar ogsaa vi saa længe har haft unormale Tider; og naar vi sammenligner Tiden nu med den for et Hundrede Aar siden, da vi først havde haft en blomstrende Periode paa Grund af vor Neutralitet under en almindelig Krigstilstand, derpaa en langvarig Krig, saa Statsbankerot og endelig Landbrugskriser, saa vil vi til visse finde en langt ringere Soliditet gennem det hele dengang end nu. Vi har ikke heri noget at rose os af, det er kun en Følge af Forholdene; men det er dog saaledes, og vi har atter en Bekræftelse paa, at man skal være varsom med at nedsette sin Tid i Forhold til andre.

Lytter vi til, hvad den store Forretningsmand Tietgen i sine Erindringer fortæller om Handelsforholdene i Frederik den 6's Dage, faar vi artige Ting at høre. Medens nutildags en Købmand i København, der køber et Parti Korn af en Kollega i Porvinsen, normalt tør gaa ud fra, at han vil blive ærligt behandlet, siger Tietgen, at dengang faldt det intet fornuftigt Menneske ind at nære en saadan Tillid. Man sendte en Modtager til Indskibningsstedet, og denne skulde passe godt paa, at Sælgeren ikke narrede ham og bragte et ringere Parti end det bestilte om Bord. Selv Mænd, der ellers havde Ord for Hæderlighed, bar sig saaledes ad. Den bedragne kunde jo anlægge Sag. Ja — saa skulde der afholdes Syn; men Synsmændene, der toges af Provinshyens Handlende, holdt gerne med Sælgeren. Forholdene var ikke større, end at en Bys Købmand var indbyrdes beslægtede eller dog levede i nøje Omgangforhold, og den, der var Synsmand i Dag, var maaske snart selv anklaget og havde sine Grunde til ikke at opfordre til Strenghed i den Slags Affærer.

Smugleriet spillede en umaadelig stor Rolle. Fristensen var ganske vist stor for Handelsmændene, og der forelaa en mangeaarig Tradition derfor; men derfor var det dog en grov Ulovlighed, og paa mange Maader demoraliserede det. At det kunde være saa udbredt og holde sig saa sejt, hang for øvrigt sammen med Forholdene i Toldtaten. De lavere Betjente var meget ringe lønede; man ansaa det i Grunden for en Selvfølge, at de supplerede deres Indtægt ved at tage mod Bestiktelser. Ogsaa de højere Toldembedsmænd var økonomisk vanskeligt stillede. De var forældede, stod i Restance hos Købmændene og andre, og ofte var deres Kasseangel ikke ganske hemmelig; saadanne Mænd lukkede Øjet til for, hvad de godt vidste gik for sig, og stundom havde de selv Fordel af Toldbedragerierne og andre Besvigelser af Statskassen.

I sin Bog om Frederik den 6., fortæller M. Ruben en for os mere end for Datiden mærkelig Historie. Privat Brændevinsbrænding var forbudt; men i 1827 kom det op, at Beboerne i Salling igennem Sognefogderne betalte en saakaldet Brændevinsskat, og dette havde fundet Sted i de sidste 40 Aar. Skatten blev leveret til Toldforvalteren i Skive — og der skete saa ingen Undersøgelse angaaende ulovlig Brænding, hverken fra Politiets eller Toldvæsenets Side. Den, da Opdagelsen skete, fungerende Embedsmand kom jo til at hænge paa dem, som det hedder; men da han ikke selv havde forlangt denne Skat udredt, men kun taget imod den, naar den kom, og man ikke gerne vilde have Skandalen for meget omtalt og derved blive nødt til at gaa strengt frem mod andre Embedsmænd, der havde givet sig Blottelser i samme Retning, og da mange, ogsaa højere stillede, vilde blive indviklet i Sagen, hvis den forfulgtes til Bunds, slap han med en Bøde.

Lad os se paa de svundne Tider med Forstaaelse og Overbærenhed, men ikke tillægge den en Fortræffelig, de ikke har haft.

E. C. T. Lunddahl.

Deres Trikotage

køber De med størst Fordel hos os, da vi har det største Lager af nye, kurante Varer til yderst billige Priser.

Herretrejer fra 2,00. Heluldne Dametrejer 1,50.
Heluldne Bornestromper 90 Ore.

Nordlandets Handelshus.

Nyheder!

i færdige Kjoler, Bluser, Nederdele og Skorter er paa Lager i stort Farve-Udvalg i mange Kvaliteter og Størrelser.

Heluldne sribede Kjoler	fra 15,80
Heluldne enstarvede Gabardinekjoler	25,00
do. do. Uldsatskjoler	35,00
Fikse sribede Bomuldsflonelskjoler	10,50
Stribede Vinellabluser	11,00
Kulørte Bomuldsflonelsbluser	5,00
Vaskesilkebluser	fra 10,00
Enstarvede, sorte og kulørte Silkebluser	25,00
do. sribede uldne Bluser i fikse moderne Faconer.	Chrep-de-chine-Bluser 29,50

Skorter i Uld- og Bomuldsmoire samt Klæde i mange Farver og Kvalitet Læggede Nederdele i sort og marineblaa. Kulørte Nederdele, alle Størrelser fra 7,50 Kulørte uldne **Bernekjoler** er paa Lager fra mindste til største Størrelse.

Magasin du Nords Udsalg

ved Victor Planck,

BORNA smager delikat.

Messens Ene-Udsalg

Se Vinduene.

Stort Udvalg.

De rigtige Priser efter Varernes Kvalitet.

ved Chr. Glens, Allinge

Telefon 100.

Det meddeles herved vore ærede Kunder at vi fra 1. Novbr. opretter et Udsalg og Lager ved Hr. E. Qvortrup:

Vesetgade 4, Rønne,

Telefon Nr. 475.

hvorfra vi altid vil kunne levere de til hver Sæson gangbare Maskiner og Redskaber og endvidere Reservedele til vore Maskiner og til de mest anvendte Plovtyper.

Akts. Landbrugsmaskin-Kompagniet

Vestre Boulevard 31. København B.

Største Lager af færdige Klædninger og Klædevarer.

De er altid sikker paa hos mig at faa de bedste **Klædninger Overfrakker, Stortrejer, Regnfrakker, Motorjakker, Bl-dejakker og Benklæder** samt prima **Klædevarer** i Buchskind, Cheviot, Serges og andre kulørte Kamgarner til billigste Priser.

Største Udvalg i **Drengklædninger og Stortrejer**. Bestillingen paa Klædninger modtages, syes efter Maal i Løbet af 10 Dage, og garanteres for god Pasning og godt Arbejde.

Vi fører alt i Metermaal, ligesaa Silketøj til Bomuldslerred, og til billigste Priser.

Stort Udvalg i **Hatte, Huer, Seler, Slips** — samt alt til Herre-Lingert. For ærlig og reel Behandling er De altid sikker hos mig.

Jens Hansen.